

Beleidsnotitie

terugvordering,

verhaal en incasso 2010

ISD Midden-Langstraat,
September 2010

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	3
1. Verhaal.....	5
1.1 Algemeen.....	5
1.2 Toepassen verhaalsbevoegdheid.....	5
2. Terugvordering.....	7
2.1 Algemeen.....	7
2.2 Zelfstandige en onzelfstandige terugvorderingsbesluiten.....	7
2.3 Herziening en intrekking.....	8
2.4 Terugvorderingsbesluit.....	9
3. Incasso.....	14
3.1 Minnelijke regeling.....	14
3.2 Draagkrachtberekening.....	15
3.3 Opschorten van de betaling.....	15
3.4 Matigen van de aflossing.....	16
3.5 Aanmaning.....	16
3.6 Executie.....	16
3.7 Rente en kosten.....	18
3.8 Afzien van (verdere) terugvordering.....	18
4. Heronderzoeken.....	22
4.1 Frequentie heronderzoeken.....	22
4.2 Het heronderzoek.....	22
4.3. Nieuw besluit.....	23

Inleiding

In de Wet werk en bijstand of (WWB) en de Wet investeren in jongeren (ingevoerd per 1 oktober 2009) is terugvordering geen verplichting, maar een bevoegdheid van de gemeenten. Intussen zijn hieraan ook de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) toegevoegd. Dit is het rechtstreekse gevolg van de invoering van de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG) omdat het wenselijk is een aantal uitkeringen aan de gemeenten te bundelen teneinde meer ruimte te creëren voor lokaal beleid en administratieve lastenverlichting voor gemeenten en burgers te bereiken.

Voor verhaal van bijstand (WWB), inkomensvoorziening (WIJ) geldt eveneens dat verhaal geen verplichting, maar een bevoegdheid van de gemeenten. Gemeenten dienen daarom hiervoor zelf beleid te ontwikkelen. De IOAW en IOAZ kennen geen verhaalsmogelijkheden cq. verhaalsbepalingen ten aanzien van derden.

De WWB, WIJ, IOAW, IOAZ is een minimum bestaansvoorziening, die aanvulling op de eigen bestaansmiddelen mogelijk maakt. Een goede uitvoering van de wet en het financiële belang van gemeenten brengen met zich mee dat de bijstand, inkomensvoorziening of uitkering alleen terecht komt bij die burgers die hieraan de meeste behoefte hebben. Door de 100%-financiering van de uitkeringslasten kan een efficiënt debiteurenbeleid een bijdrage leveren aan een dekkende financiering van de uitkeringslasten. Door de eigen beleidsruimte en de financiële stimulans kan de gemeente een goede afweging maken in welke gevallen van terugvordering kan worden afgezien.

Het terugvorderingsbeleid dient aan te sluiten bij een adequaat handhavingsbeleid. De ISD geeft uitvoering aan het concept 'dienstverlenend handhaven'. Een belangrijk beleidsuitgangspunt is dat het plegen van bijstand of inkomensvoorzieningsfraude onder geen enkele voorwaarde mag worden beloond door de ten onrechte verleende bijstand, inkomensvoorziening of uitkering niet terug te vorderen. Bij het ontwikkelen van beleid ten aanzien van terugvordering en verhaal dient daarmee dus rekening te worden gehouden.

Met de vaststelling van het beleidsplan 2004 is besloten een actief terugvorderings- en verhaalsbeleid te voeren en dit beleid weer te geven in de vorm van beleidsregels. Deze beleidsregels zijn in de vorm van een notitie terugvordering, verhaal en incasso op 4 februari 2004 door het dagelijks bestuur vastgesteld en geëvalueerd. Sindsdien zijn de notitie en de beleidsregels enkele keren geactualiseerd in verband met wetwijzigingen. In beperkte mate heeft dit geleid tot aanpassing van de notitie en de beleidsregels.

Steeds is het uitgangspunt gehandhaafd dat vorderingen waarop conform afspraak afgelost wordt zo weinig mogelijk aandacht krijgen, waardoor mede gelet op het principe van 'dienstverlenend handhaven' vooral geïnvesteerd kan worden in het bewaken en afdwingen van de incasso.

De aflossing op vorderingen in verband met de vestiging van een krediethypotheek zijn geregeld in de Verordening en het besluit krediethypotheek, zodat deze beleidsregels in principe niet van toepassing zijn op deze vorderingen. Dit is wel het geval als niet voldaan wordt aan de lopende betalingsverplichtingen en de betreffende vordering op die grond wordt teruggevorderd.

Terugvordering in het kader van Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) is geregeld in het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004. De beleidsregels in deze notitie ten aanzien van de incasso zijn op deze vorderingen van toepassing voor zover het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 geen toepassing vindt.

Terugvordering in het kader van de IOAW en IOAZ is nu hetzelfde als bij de WWB en daarmee een bevoegdheid. De terugvordering is in de beleidsregels geregeld. Ten aanzien van de incassosystematiek wordt aangesloten bij datgene wat hierover in de beleidsregels 7 tot en met 11 wordt vermeld.

In de Wet investeren in jongeren (WIJ) is bepaald dat terugvorderen van een ten onrechte genoten inkomensvoorziening op grond van deze wet, een bevoegdheid van het college c.q. dagelijks bestuur is. Hier geldt hetzelfde principe als voor de WWB. De WIJ regelt het werkleeraanbod voor jongeren en is afgeleid van de systematiek van de WWB. Indien een jongere wegens persoonlijke omstandigheden niet kan deelnemen aan een werkleeraanbod, heeft hij recht op een inkomensondersteuning. Indien deze inkomensondersteuning ten onrechte is verstrekt, kan deze worden teruggevorderd.

In de WWB is terugvordering opgenomen in de artikelen 58, 59 en 60 WWB. In de WIJ is terugvordering opgenomen in de artikelen 54, 55 en 56 WIJ. Voor de IOAW en IOAZ geldt artikel 25 tot en met 28 en 30 en 31. Deze artikelen in de WWB, WIJ, IOAW en IOAZ vormen de grondslag van het terugvorderingsbeleid. Daar waar het gemeentelijke beleid afwijkt, of op punten afwijkt van deze artikelen in de WWB, WIJ, IOAW of IOAZ, is opgenomen in deze beleidsregels.

Ook het verhalen van kosten van bijstand of inkomensvoorziening is sinds de invoering van de WWB en WIJ een bevoegdheid van het college, in het geval van de ISD Midden-Langstraat het dagelijks bestuur. Het verhalen van bijstand of inkomensvoorziening blijft ook na opname van de bepalingen in de WWB en WIJ een bevoegdheid van het college. Van deze bevoegdheid maakt het bestuur van de ISD Midden-Langstraat gebruik. In de WIJ is bepaald dat op verhaal van de kosten van de inkomensvoorziening op grond van deze wet, de hierboven genoemde paragraaf 6.5 van de WWB van toepassing is. Met andere woorden, de artikelen in de WWB zijn overeenkomstig van toepassing in de WIJ (artikel 57 WIJ). De IOAW en IOAZ kennen geen verhaalsbepalingen ten aanzien van derden.

1. Verhaal

1.1 Algemeen

In de WWB wordt de verplichting van verhaal losgelaten (artikel 13 Invoeringswet WWB en daarna artikel 61 WWB). Gemeenten hebben daarom de bevoegdheid om zelf te bepalen of er nog verhaald wordt. Datzelfde geldt voor de per 1 oktober 2009 in werking getreden Wet investeren in jongeren (artikel 57 WIJ).

Bij de besluitvorming over het al of niet verhalen van de kosten van bijstand of inkomensvoorziening WIJ spelen een aantal overwegingen een rol zoals:

1. afweging baten en lasten
2. rechtvaardigheid
3. maatschappelijk draagvlak

Ad 1 Afweging baten en lasten

Door de 100% financiering van de bijstands- en WIJ-lasten via de gemeenten, kunnen de inkomsten uit verhaal een belangrijke inkomstenbron vormen. Aan de andere kant is het onderzoek naar verhaal arbeidsintensief, waardoor de baten niet altijd opwegen tegen de kosten.

Ad 2 Rechtvaardigheid

Onderhoudsplichtigen die op grond van een rechterlijk vonnis alimentatie betalen, moeten deze blijven betalen. De alimentatie wordt vervolgens als inkomen gekort op de uitkering van de onderhoudsgerechtigde. Indien zou worden afgezien van verhaal, lijkt dit ten opzichte van de onderhoudsplichtigen waarop een alimentatieverplichting rust niet rechtvaardig.

Ad 3 Maatschappelijk draagvlak

Bijstand en inkomensvoorziening worden betaald uit de collectieve middelen. Vanuit optiek van de burgers mag van de gemeenten worden verwacht dat zorgvuldig met deze middelen wordt omgegaan. Doordat de kosten van bijstand en inkomensvoorziening worden verminderd door op derden te verhalen, kan aan deze verwachting worden tegemoetgekomen.

1.2 Toepassen verhaalsbevoegdheid

Op grond van bovengenoemde overwegingen is voor onbepaalde tijd de keuze gemaakt om van de verhaalsbevoegdheid gebruik te maken. Dit betekent dat wordt verhaald overeenkomstig de regels aangegeven in de artikelen 60 t/m 62i van de WWB en artikel 57 van de WIJ.

Bij een eventuele herziening van de (kinder)alimentatiewetgeving, dient een nieuwe afweging gemaakt te worden. Op dit moment is daar echter nog geen zicht op.

Bij het bepalen van de draagkracht van de onderhoudsplichtige wordt het rapport van de werkgroep Alimentatienormen van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (de zgn. Tremanormen) gehanteerd.

Afzien van verhaal

Het gebruik maken van de bevoegdheid tot verhaal zal niet altijd betekenen dat er daadwerkelijk tot verhaal overgegaan wordt. Omstandigheden van de onderhoudsplichtige, de onderhoudsgerechtigde dan wel een kosten/baten analyse door de ISD Midden-Langstraat kan aanleiding geven om van (verder) verhaal af te zien.

Afboeken van verhaalsschulden

Verhaalsschulden worden, voor zover zij niet ingevorderd kunnen worden, na verloop van 5 jaar afgeboekt.

Beleidsregel 1

Gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid tot verhaal van de kosten van bijstand of inkomensvoorziening overeenkomstig de artikelen 61 t/m 62i van de WWB en artikel 57 van de WIJ. Daarbij wordt het volgende in acht genomen:

Bij de beoordeling van het verhaalsrecht en de omvang van het te verhalen bedrag wordt uitgegaan van de maatstaven die gelden en de omstandigheden die van belang zijn in het geval de rechter moet beslissen of en zo ja tot welk bedrag een uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding, scheiding van tafel en bed of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed zou moeten worden toegekend.

Een besluit tot verhaal wordt door het dagelijks bestuur aan degene op wie verhaal wordt gezocht medegedeeld. Het besluit vermeldt het bedrag of de bedragen waarvan, evenals de termijn of termijnen waarbinnen, betaling wordt verlangd.

Bij verhaal op de nalatenschap kan de mededeling worden gericht tot de langstlevende echtgenoot of een der erfgenamen die geacht kan worden bij de afwikkeling van de nalatenschap te zijn betrokken.

Indien de belanghebbende niet uit eigen beweging bereid is de verlangde gelden aan de gemeente betalen dan wel niet of niet tijdig tot betaling daarvan overgaat, wordt overgegaan tot verhaal in rechte. Hiervan wordt afgezien als het te betalen bedrag minder bedraagt dan € 600.

Indien de belanghebbende een rechterlijke uitspraak betreffende levensonderhoud niet nakomt, wordt verhaald in overeenstemming met deze uitspraak en conform het bepaalde in artikel 62b WWB.

Indien de belanghebbende niet bereid blijkt de door de rechter vastgestelde bijdrage voor levensonderhoud of de op verzoek van de gemeente vastgestelde bijdrage te voldoen, wordt die uitspraak tenuitvoergelegd door middel van executoriaal beslag overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g, behoudens artikel 479e lid 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Beleidsregel 2

Afgezien wordt van verhaal als:

- de te verhalen kosten minder dan € 50 per maand of € 600 per jaar bedragen;
- het verhaal een schuldsaneringsregeling in de weg staat;
- het verhaal onredelijk is door het gedrag van de bijstands- of WIJ-gerechtigde jegens de persoon op wie verhaal wordt gezocht;
- op de verhaalsschuld al 3 jaar afgelost is en belanghebbende (mede) tengevolge van deze aflossing over een inkomen heeft beschikt dat de beslagvrije voet niet te boven is gegaan;
- het verhaal zou leiden tot onaanvaardbare financiële of sociale gevolgen bij belanghebbende of diens gezin.

2. Terugvordering

2.1 Algemeen

Met de inwerkingtreding van de WWB is de wettelijke verplichting tot terugvordering gewijzigd in een gemeentelijke bevoegdheid. Het wettelijk kader op zichzelf vormt daardoor geen sluitende basis meer voor de gemeentelijke terugvorderingspraktijk. Datzelfde geldt voor de per 1 oktober 2009 in werking getreden Wet investeren in jongeren (WIJ). Intussen zijn hieraan ook de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). Dit is het rechtstreekse gevolg van de invoering van de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG) omdat het wenselijk is een aantal uitkeringen aan de gemeenten te bundelen teneinde meer ruimte te creëren voor lokaal beleid en administratieve lastenverlichting voor gemeenten en burgers te bereiken.

De gemeenten worden geacht, gelet op de financiële stimulans en de eigen beleidsruimte, een goede afweging te kunnen maken wanneer van terugvordering kan worden afgezien. Deze eigen beleidsruimte laat overigens onverlet dat van gemeenten wordt verwacht dat zij een terugvorderingsbeleid voeren dat een effectieve bijdrage levert aan een adequate fraudebestrijding.

Binnen de ISD wordt uitvoering gegeven aan het concept 'dienstverlenend handhaven'. Het terugvorderen van ten onrechte verleende bijstand, inkomensvoorziening of uitkering kan niet los worden gezien van dit principe. Om die reden is er voor gekozen gebruik te maken van de bevoegdheid tot terugvordering.

Met de beleidsregels over terugvordering is een 'wettelijke' basis gecreëerd voor het terugvorderingsbeleid. ISD Midden-Langstraat maakt gebruik van de hierboven bedoelde bevoegdheid in de gevallen en op grond van de bepalingen in deze beleidsregels.

Beleidsregel 3

Gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid tot het terugvorderen van ten onrechte verleende bijstand, inkomensvoorziening of uitkering zoals neergelegd in de artikelen 58 tot en met 60 van de WWB, de artikelen 54 tot en met 56 van de WIJ, en artikel 25 tot en met 28 en 30 en 31 van de IOAW resp. IOAZ.

2.2 Zelfstandige en onzelfstandige terugvorderingsbesluiten

Soms moet een terugvorderingsbesluit worden voorafgegaan door een herziening of een intrekking. Er is dan sprake van een onzelfstandig terugvorderingsbesluit. In het andere geval van een zelfstandig terugvorderingsbesluit. De volgende mogelijkheden kunnen zich voordoen.

Zelfstandig terugvorderingsbesluit

- Terugvordering van het gezin, als aan een gezinslid bijstand, inkomensvoorziening of uitkering is verleend zonder rekening te houden met alle middelen in het gezin.
- Terugvordering van voorschotten.
- Hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald. Er is een onjuiste betaling verricht.
- Naderhand verkregen middelen over een bijstands-, inkomensvoorzienings- of uitkeringsperiode of ontvangen vergoedingen van kosten, waarvoor bijstand is verleend.
- Leenbijstand, die niet volgens opgelegde verplichtingen wordt afgelost of bijstand voortvloeiend uit borgtocht.

Onzelfstandig terugvorderingsbesluit

- De klant verstrekt onjuiste inlichtingen of de bijstand, inkomensvoorziening of uitkering is op grond van een onjuist besluit verstrekt.
- Middels maatregel achteraf geheel of gedeeltelijk weigeren van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering wegens overige verwijtbare handelingen of het niet nakomen van opgelegde verplichtingen.
- Herzien van een besluit tot verlening van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering (bijv. normwijziging in het verleden of bijzondere bijstand om niet die niet voor het aangegeven doel is aangewend).
- Intrekken van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering na het laten verstrijken van een hersteltermijn.

2.3 Herziening en intrekking

Uit artikel 54 WWB, art 40 WIJ en artikel 17 IOAW/IOAZ volgt dat het college bevoegd is het recht op uitkering op te schorten en de toegekende uitkering te herzien of in te trekken. De wettelijke verplichting is derhalve gewijzigd in een gemeentelijke bevoegdheid. Indien ervoor wordt gekozen gebruik te maken van het middel de uitkering op te schorten, dan is de maximale termijn van opschorten voor de WWB beperkt tot 8 weken (artikel 54 lid 1 WWB). De WIJ kent voor de inkomensvoorziening een opschortingstermijn van maximaal 3 maanden, waarbij deze gekoppeld is aan de opschorting van het werkleeraanbod (artikel 40, lid 4 WIJ). De IOAW/IOAZ kent wel de mogelijkheid tot opschorting bij een geconstateerd verzuim (artikel 17, lid 1 IOAW/IOAZ), maar stelt geen opschortingstermijn. Deze wordt gekoppeld aan de hersteltermijn (artikel 17, lid 2 en 4). De bepaling van de duur van de hersteltermijn is een bevoegdheid van het college/bestuur.

Aan de duur van de hersteltermijn zijn in principe geen beperkingen verbonden. Bij het vaststellen van de hersteltermijn moet rekening worden gehouden met de tijd die een cliënt nodig heeft het verzuim te herstellen. Daarnaast wordt voor de WWB deze duur beperkt door de maximale opschortingstermijn van 8 weken. Het ligt voor de hand om voor de IOAW en IOAZ hierbij aan te sluiten. De ISD heeft de hersteltermijn overigens bepaald op 7 werkdagen.

Indien de belanghebbende de op hem rustende inlichtingenplicht jegens de ISD en het UWV WERKbedrijf niet of niet behoorlijk nakomt, kan de ISD op grond van het derde lid van artikel 54 WWB dan wel artikel 40, lid 3 WIJ c.q. artikel 17, lid 3 IOAW/IOAZ een besluit tot toekenning van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering herzien of intrekken. Het besluit wordt ingetrokken als achteraf wordt vastgesteld dat er in het geheel geen recht op bijstand of inkomensvoorziening bestond. De toekenning wordt daarmee ongedaan gemaakt en een herziening is niet nodig. In alle andere gevallen wordt het besluit herzien.

Ook indien de bijstand, inkomensvoorziening of uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend, kan de ISD een besluit tot toekenning van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering herzien of intrekken. Op basis van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur kan dit alleen indien de belanghebbende redelijkerwijs kon begrijpen dat hij te veel of ten onrechte bijstand, inkomensvoorziening of uitkering ontving.

Als buiten de schuld van de belanghebbende om een niet correct besluit is genomen, kunnen er desondanks redenen zijn een besluit in te trekken of te herzien. Doorslaggevend is daarbij of belanghebbende kon weten dat er een onjuist besluit was genomen. Onder andere de hoogte van de ten onrechte verleende bijstand, inkomensvoorziening of uitkering speelt bij deze overweging een belangrijke rol. Bij een 'hoog' (in vergelijking met de bijstand, inkomensvoorziening of uitkering) bedrag mag aangenomen worden dat de belanghebbende had kunnen weten dat sprake was van een onjuist besluit. Het corrigeren van dit besluit is in dat geval niet in strijd met het

rechtszekerheidsbeginsel. Een exacte grens met betrekking tot het begrip 'hoog' is hierbij niet aan te geven. Een en ander kan bijvoorbeeld afhangen van de duur van de verlening van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering. Van een uitkeringsgerechtigde die al lang een uitkering op het niveau van bijstand, WIJ, IOAW of IOAZ ontvangt, mag eerder worden verwacht dat hij/zij een te hoge uitkering signaleert.

Beleidsregel 4

Gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid tot het herzien of intrekken van het toekenningsbesluit ingevolge artikel 54 lid 3 van de Wet werk en bijstand (WWB), artikel 40, lid 3 WIJ of artikel 17, lid 3 IOAW resp. IOAZ.

Een besluit tot toekenning van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering wordt herzien of ingetrokken indien:

- het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting als bedoeld in artikel 17 lid 1 WWB, artikel 44, lid 1 WIJ, artikel 13, lid 1 IOAW resp. IOAZ of de artikel 30c, lid 2 en 3 van de Wet Suwi, heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering;
- anderszins de bijstand, inkomensvoorziening of uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend.

Van het nemen van een herzienings- of intrekingsbesluit kan op grond van dringende redenen worden afgezien.

2.4 Terugvorderingsbesluit

Bijstand, inkomensvoorziening of uitkering wordt teruggevorderd in de gevallen zoals vermeld in deze beleidsregels. De bijstand, inkomensvoorziening of uitkering wordt van de belanghebbende teruggevorderd voor zover deze bijstand, inkomensvoorziening of uitkering:

- a. ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;
- b. in de vorm van een geldlening is verleend en de uit de geldlening voortvloeiende verplichtingen niet of niet behoorlijk worden nagekomen;
- c. voortvloeit uit gestelde borgtocht;
- d. ingevolge artikel 52.4 WWB c.q. artikel 37 WIJ bij wijze van voorschot is verleend en nadien is vastgesteld dat geen recht op bijstand of inkomensvoorziening bestaat;
- e. anderszins onverschuldigd is betaald voor zover de belanghebbende dit redelijkerwijs had kunnen begrijpen, of
- f. anderszins onverschuldigd is betaald, waaronder begrepen dat:
 - de belanghebbende met betrekking tot de periode waarover bijstand of inkomensvoorziening is verleend, over in aanmerking te nemen middelen als bedoeld in paragraaf 3.4 WWB c.q. artikel 7 WIJ beschikt of kan beschikken;
 - de belanghebbende over dezelfde periode waarover een uitkering op grond van de IOAW resp. IOAZ is verleend, later inkomsten heeft ontvangen waarmee bij de vaststelling van de uitkering rekening zou zijn gehouden.
 - bijstand is verleend met een bepaalde bestemming en naderhand door de belanghebbende vergoedingen of tegemoetkomingen worden ontvangen met het oog op die bestemming.
- g. terugvordering als bedoeld onder e. vindt niet plaats, indien de betreffende kosten zijn gemaakt meer dan twee jaar vóór de datum van verzending van het besluit tot terugvordering.

De hier omschreven situaties waarin bijstand, inkomensvoorziening of uitkering wordt teruggevorderd zijn identiek aan de bepalingen van artikel 58 WWB, artikel 54 WIJ c.q. artikel 25 IOAW/IOAZ. Om echter geen misverstand te laten bestaan over terugvordering van bijstand of inkomensvoorziening

zijn deze beleidsregels, in tegenstelling tot de formulering van artikel 58 WWB, artikel 54 WIJ en artikel 25 IOAW/IOAZ, dwingend geformuleerd.

Bijstand, inkomensvoorziening of uitkering is ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleend, wanneer achteraf komt vast te staan dat over de betreffende periode geen, of tot een lager bedrag, recht op bijstand, inkomensvoorziening of uitkering bestond. Voorafgaande aan deze terugvordering dient op grond van artikel 54 lid 3 WWB, artikel 40, lid 3 WIJ c.q. artikel 17, lid 3 IOAW/IOAZ en beleidsregel nummer 4 van deze beleidsregels eerst een herzienings- of intrekkingbesluit te worden genomen.

Aan de bijstand die in de vorm van een geldlening (artikel 48 WWB e.v.) is verleend dient in alle gevallen een terugbetalingsverplichting te worden verbonden. Deze verplichting wordt in het toekenningsbesluit vastgelegd. Wanneer de terugbetalingsverplichting niet wordt nagekomen, wordt ten aanzien van het nog resterende bedrag van de lening een terugvorderingsbesluit genomen. Hiermee ontstaat er ten aanzien van het resterende deel van de lening een executoriale titel.

Borgstelling is een vorm van bijstandsverlening (artikel 48 WWB e.v.). Dit betekent dat in het toekenningsbesluit vastgelegd moet zijn dat de gemeente bijstand heeft verleend in de vorm van een borgstelling. Deze bijstand komt echter pas tot uitbetaling (aan de geldverstrekker) indien de belanghebbende in gebreke blijft met het terugbetalen van de door de geldverstrekker verleende geldlening. Op het moment van uitbetaling van de bijstand ontstaat tevens een vordering die op grond van artikel 58 lid 1 sub c WWB en de gemeentelijke beleidsregels kan worden teruggevorderd. In dat geval is, evenals bij de terugvordering van een geldlening, een afzonderlijk terugvorderingsbesluit noodzakelijk.

Een voorschot wordt op grond van artikel 52 WWB c.q. artikel 37 WIJ van rechtswege (automatisch op grond van de wet) verstrekt als een renteloze geldlening. Dit impliceert dat belanghebbende deze lening moet terugbetalen. Artikel 52 lid 4 WWB cq artikel 37, lid 3 WIJ regelt dat het verstrekte voorschot zonder machtiging van de belanghebbende wordt verrekend met de toegekende uitkering over de periode waarop het voorschot betrekking had. Soms behoort verrekening van dit voorschot niet of niet volledig tot de mogelijkheden. Dat kan zijn omdat er geen toekenning van een uitkering tot stand komt, of dat de toegekende uitkering niet toereikend is om het totale bedrag van het voorschot ineens te verrekenen. Het openstaande bedrag van het voorschot wordt dan van belanghebbende teruggevorderd op grond van artikel 58 lid 1 sub d WWB c.q. artikel 54, lid 1 sub b WIJ. Wanneer deze omstandigheid zich voordoet is een afzonderlijk terugvorderingsbesluit noodzakelijk ten aanzien van het bedrag dat niet (volledig) kan worden verrekend met de toegekende bijstand of inkomensvoorziening. De IOAW resp. IOAZ kennen geen bepalingen over wettelijke voorschotverstrekking.

Er kunnen naast de hierboven genoemde omstandigheden andere redenen zijn waarin de bijstand, inkomensvoorziening of uitkering bij nader inzien onverschuldigd is betaald. Het gaat hierbij met name om situaties waarin er geen reden is om te komen tot herziening of intrekking van het toekenningsbesluit, bijvoorbeeld wanneer bijstand, inkomensvoorziening of uitkering is verleend in afwachting van het beschikbaar komen van middelen (inkomen of vermogen), of wanneer achteraf een vergoeding wordt ontvangen voor kosten waarvoor in een eerder stadium ook reeds (bijzondere) bijstand is ontvangen.

De onverschuldigd betaalde bijstand, inkomensvoorziening of uitkering als gevolg van een administratieve vergissing dient op grond deze beleidsregel te worden teruggevorderd (artikel 58, lid 1 sub e WWB, artikel 54, lid 1 sub d WIJ, c.q. artikel 25, lid 1 IOAW/IOAZ). Als restrictie geldt hierbij dat alleen kan worden teruggevorderd indien de belanghebbende redelijkerwijs kon begrijpen dat hij ten onrechte bijstand, inkomensvoorziening of uitkering ontving. Voor deze vorm van terugvordering geldt een wettelijke vervaltermijn van 2 jaar.

Terugvordering van gezinsleden

Op grond van artikel 59 lid 2 WWB, artikel 44, lid 1 WIJ c.q. artikel 26, lid 2 IOAW/IOAZ kan bijstand, inkomensvoorziening of uitkering die als gevolg van schending van de inlichtingenplicht niet als gezinsbijstand, -inkomensvoorziening of -uitkering is verleend, maar wel als gezinsbijstand, -inkomensvoorziening of -uitkering verleend had moeten worden, tevens worden teruggevorderd van degene met wiens middelen rekening had moeten worden gehouden. Eenvoudiger gesteld: bijstand, inkomensvoorziening of uitkering die aan een alleenstaande is verleend, die achteraf een gezamenlijke huishouding blijkt te voeren, kan tevens van de verzwegen partner worden teruggevorderd.

Duidelijk moet zijn dat:

- de ontvanger van de bijstand, inkomensvoorziening of uitkering het voeren van een gezamenlijke huishouding met deze partner heeft verzwegen.
- de verzwegen partner van de verlening van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering op de hoogte was.

Alle gezinsleden waarvan in bovengenoemde situaties kan worden teruggevorderd zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de gehele vordering. Dit betekent in de praktijk dat het gehele bedrag van elk gezinslid kan worden teruggevorderd. In gevallen waarin één (of meer) gezinsleden niet in staat zijn om (het volledige) bedrag terug te betalen kunnen andere gezinsleden voor het gehele (restant)bedrag worden aangesproken. In principe dienen alle debiteuren die hoofdelijk aansprakelijk zijn hun aandeel in de aflossing onderling met elkaar te verrekenen. Dit is overigens niet een probleem van de ISD.

Brutering van de vordering

Bijstand, inkomensvoorziening of uitkering wordt netto uitgekeerd. De ISD draagt echter net als een werkgever hierover loonbelasting, premies volksverzekeringen alsmede de vergoeding, bedoeld in artikel 46 van de Zorgverzekeringswet af aan de belastingdienst. De ISD betaalt dus in feite een bruto uitkering. Bij terugvordering van ten onrechte verleende bijstand, inkomensvoorziening of uitkering kan het college daarom de bijstand, inkomensvoorziening of uitkering bruto terugvorderen van de belanghebbende. Dit volgt uit artikel 58 lid 4 WWB, artikel 54, lid 4 c.q. artikel 25, lid 4 IOAW/IOAZ. De hoogte van het bruto terugvorderingsbedrag wordt berekend aan de hand van hetgeen in totaal aan loonbelasting en premies aan de belastingdienst is afgedragen.

De klant heeft er baat bij dat hij vooraf over de bruteringmethode wordt geïnformeerd. Hij heeft immers een financieel voordeel als hij nog in het jaar, waarin teruggevorderd wordt, de gehele vordering aflost.

In de volgende gevallen wordt afgezien van brutering:

1. De ten onrechte betaalde belastingen en premies kunnen nog worden verrekend met de afdrachten aan de belastingdienst. Het afdragen van loonbelasting gebeurt op voorschotbasis per kwartaal. De definitieve afdrachten vinden plaats als het loonbelastingjaar (kalenderjaar) is afgerond. Zolang de definitieve afdrachten nog niet hebben plaatsgevonden, kan er verrekening plaatsvinden. Er is op dit punt geen beleidsruimte. Andersom is ook het feit dat belanghebbende geen verwijt kan worden gemaakt ten aanzien van het ontstaan van de terugvorderingsschuld niet zonder meer een reden om van brutering af te zien.
2. De reden voor terugvordering is in de loop van het jaar ontstaan en de ISD heeft nagelaten belanghebbende hiervan tijdig in kennis te stellen, waardoor deze niet meer in staat was de vordering binnen het kalenderjaar terug te betalen.

De belanghebbende kan voor teruggave van de door bruto terugvordering teveel betaalde loonheffing en premies een verzoek indienen bij de belastingdienst. Een dergelijk verzoek kan echter pas gehonoreerd worden voor zover de belanghebbende ook daadwerkelijk zijn terugvorderingsschuld aan de gemeente heeft voldaan.

Beleidsregel 5

1. De bijstand, inkomensvoorziening of uitkering wordt van de belanghebbende teruggevorderd voor zover deze bijstand, inkomensvoorziening of uitkering:
 - a. ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;
 - b. in de vorm van een geldlening is verleend en de uit de geldlening voortvloeiende verplichtingen niet of niet behoorlijk worden nagekomen;
 - c. voortvloeit uit gestelde borgtocht;
 - d. ingevolge artikel 52 WWB c.q. artikel 37 WIJ bij wijze van voorschot is verleend en nadien is vastgesteld dat geen recht op bijstand of inkomensvoorziening bestaat of de toegekende bijstand of inkomensvoorziening onvoldoende is ter volledige verrekening van het voorschot;
 - e. anderszins onverschuldigd is betaald voor zover de belanghebbende dit redelijkerwijs had kunnen begrijpen, of
 - f. anderszins onverschuldigd is betaald, waaronder begrepen dat:
 - de belanghebbende met betrekking tot de periode waarover bijstand of inkomensvoorziening is verleend, over in aanmerking te nemen middelen als bedoeld in paragraaf 3.4 WWB c.q. artikel 7 WIJ beschikt of kan beschikken;
 - de belanghebbende over dezelfde periode waarover een uitkering op grond van de IOAW resp. IOAZ is verleend, later inkomsten heeft ontvangen waarmee bij de vaststelling van de uitkering rekening zou zijn gehouden;
 - bijstand is verleend met een bepaalde bestemming en naderhand door de belanghebbende vergoedingen of tegemoetkomingen worden ontvangen met het oog op die bestemming.
2. Terugvordering als bedoeld onder e. vindt niet plaats, indien de betreffende kosten zijn gemaakt meer dan twee jaar vóór de datum van verzending van het besluit tot terugvordering.
3. Onverminderd het bepaalde onder 1 worden kosten van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering van alle gezinsleden teruggevorderd, indien de bijstand, inkomensvoorziening of uitkering aan een gezin wordt verleend. Indien bijstand, inkomensvoorziening of uitkering als gezinsbijstand, -inkomensvoorziening of –uitkering aan gehuwden had moeten worden verleend, maar dit achterwege is gebleven omdat belanghebbende de verplichting bedoeld in artikel 17, lid 1 WWB, artikel 44, lid 1 WIJ, artikel 13, lid 1 IOAW/IOAZ of de artikelen 30c, lid 2 en 3 van de Wet Suwi, niet of niet behoorlijk is nagekomen, kunnen de kosten van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering mede worden teruggevorderd van de gezinsleden met wiens middelen als bedoeld in artikel 31 WWB c.q. artikel 7 WIJ dan wel met wiens inkomen als bedoeld in artikel 9, lid 1 IOAW/IOAZ bij de verlening van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering rekening had moeten worden gehouden. De hiervoor genoemde gezinsleden zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de terugbetaling van de kosten van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering die worden teruggevorderd.

Beleidsregel 6

1. Voor zover een vordering niet geheel binnen het kalenderjaar, waarin de vordering is ontstaan, wordt voldaan, wordt het restant van die bijstand, inkomensvoorziening of uitkering bruto teruggevorderd.
2. Van brutering wordt afgezien indien:
 - de ten onrechte betaalde belastingen en premies verrekend kunnen worden, voordat de afdrachten over het loonbelastingjaar definitief zijn;
 - de reden van de terugvordering ontstaan is in de loop van het jaar en de ISD heeft nagelaten belanghebbende hiervan tijdig in kennis te stellen, waardoor deze niet meer in staat was de vordering binnen het kalenderjaar terug te betalen.

Terugvordering binnen een redelijke termijn

Nu onder de WWB, WIJ, IOAW en IOAZ terugvordering een bevoegdheid is geworden dient bij de besluitvorming tot terugvordering of bij de behandeling van een bezwaarschrift een redelijke termijn in acht te worden genomen. Dit op basis van artikel 6, lid 1 EVRM. De bevoegdheid tot terugvordering van artikel 58 WWB, artikel 54 WIJ c.q. artikel 25 IOAW/IOAZ laat het dagelijks bestuur discretionaire ruimte. Een schending van de redelijke termijn bij de uitoefening van de bevoegdheid tot terugvordering kan daarom niet zonder gevolgen blijven. In geval van een schending van de redelijke termijn zal de terugvordering gematigd moeten worden ter compensatie van de te lange behandelingsduur. Dit geldt niet voor zover de terugvordering betrekking heeft op een periode onder de Abw. In dat geval is er een verplichting tot terugvordering en is de redelijke termijn niet van toepassing.

In het algemeen kan gesteld worden dat een redelijke termijn in acht wordt genomen als een besluit wordt genomen binnen zes maanden na de dag waarop de ISD op de hoogte is van het bestaan van zowel de vordering als met de persoon van de schuldenaar (artikel 3:309 BW).

3. Incasso

In het terugvorderingsbesluit wordt aan de belanghebbende medegedeeld:

- tot welk bedrag en over welke periode de ten onrechte ontvangen bijstand, inkomensvoorziening of uitkering wordt teruggevorderd;
- de termijn of termijnen waarbinnen de belanghebbende de ten onrechte ontvangen bijstand, inkomensvoorziening of uitkering dient terug te betalen;
- op welke wijze het besluit, bij gebrekkige betaling, ten uitvoer zal worden gelegd.

In het besluit wordt het brutobedrag vermeld en het netto bedrag indien betaling voor 31 december van dat jaar plaatsvindt. De klant wordt verzocht het verschuldigde bedrag binnen 6 weken na bekendmaking in zijn geheel te voldoen dan wel een terugbetalingsregeling te treffen.

In de beleidsregels wordt meerdere keren gesproken over het aflossingsbedrag als betalingsverplichting. Het aflossingsbedrag, of dit nu is overeengekomen ingevolge een minnelijke betalingsregeling, of op basis van het terugvorderingsbesluit éézijdig wordt medegedeeld, wordt beschouwd als een betalingsverplichting. De ISD Midden-Langstraat bewaakt dat de debiteur aan deze betalingsverplichting voldoet.

3.1 Minnelijke regeling

Het uitgangspunt van het debiteurenbeleid is dat wordt geprobeerd de vordering te innen via een minnelijke betalingsregeling. In verband hiermee wordt niet de maximale aflossingscapaciteit (alles boven de beslagvrije voet) opgeëist als de debiteur meewerkt aan de terugbetaling van de vordering.

Bij een minnelijke betalingsregeling wordt de aflossing bepaald aan de hand van de draagkracht van de debiteur. Hierop geldt één uitzondering: als de debiteur een aflossingsbedrag voorstelt waarbij de vordering (inclusief fraudevorderingen) binnen 36 maanden kan zijn afgelost wordt er afgezien van een draagkrachtberekening.

Bij debiteuren die via de ISD Midden-Langstraat een uitkering ontvangen, wordt de aflossing ingehouden op de uitkering. Het inhouden op de uitkering is onderdeel van de minnelijke betalingsregeling. Indien de debiteur niet bereid is daaraan mee te werken, dan treedt het executietraject in werking.

Beleidsregel 7

Het uitgangspunt is dat de vordering wordt geïnd via een minnelijke betalingsregeling. De hoogte van de aflossing wordt bepaald aan de hand van de draagkracht van de debiteur.

Indien de debiteur een betalingsregeling voorstelt, waarbij de vordering binnen 36 maanden in zijn geheel kan worden afgelost, wordt er afgezien van een draagkrachtberekening.

Indien de debiteur niet meewerkt aan een minnelijke betalingsregeling wordt de vordering geëxecuteerd.

3.2 Draagkrachtberekening

Bij een minnelijke betalingsregeling wordt de draagkracht van de debiteur berekend volgens het rapport van de werkgroep Alimentatienormen van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (de zgn. Tremanormen).

Uitgangspunt is dat iedereen in staat moet worden geacht zich een minimuminkomen te kunnen verwerven. De minimale aflossingscapaciteit is daarom gelijk aan 6% van de van toepassing zijnde bijstands- of inkomensvoorzieningsnorm c.q. de netto uitkeringsgrondslag dan wel een lager bedrag indien het beslagvatbare deel van de uitkering lager is. Bij een inkomen boven bijstands-, inkomensvoorzienings- of uitkeringsniveau dient daarnaast 50% van de draagkracht aangewend te worden voor de aflossing op de vordering bij de ISD. De debiteur dient de volledige aflossingscapaciteit (6% van de norm/grondslag + 50% van het meerdere) aan te wenden voor aflossing op de vordering. Hiervan kan slechts worden afgezien als een preferente crediteur de volledige aflossingscapaciteit opeist.

In het geval er sprake is van een fraudevordering dient de voor beslag beschikbare ruimte volledig aangewend te worden.

Beleidsregel 8

- De aflossingscapaciteit in geval van een fraudevordering wordt gesteld op het beslagvatbare deel van de uitkering, te vermeerderen met 50% van de draagkrachtruimte.
- Indien het gemiddeld inkomen van de belanghebbende gedurende drie jaar de beslagvrije voet bedoeld in de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet te boven is gegaan, wordt het aflossingsbedrag vastgesteld op 6% van de bijstands- of inkomensvoorzieningsnorm c.q. netto uitkeringsgrondslag dan wel een lager bedrag indien het beslagvatbare deel van de uitkering lager is, te vermeerderen met 50% van de draagkrachtruimte.
- De minimale aflossingscapaciteit bij de overige vorderingen is gelijk aan 6% van de van toepassing zijnde bijstands-, inkomensvoorzieningsnorm c.q. netto uitkeringsgrondslag dan wel een lager bedrag indien het beslagvatbare deel van de uitkering lager is, te vermeerderen met 50% van de draagkrachtruimte.
- De draagkrachtruimte wordt vastgesteld volgens de systematiek van de Tremanormen.

3.3 Opschorten van de betaling

Na een schriftelijk en gemotiveerd verzoek kan de betalingsverplichting (inzake de aflossingen) van de debiteur voor een periode van maximaal 3 maanden worden opgeschort. Na afloop van deze drie maanden dienen de maandelijkse aflossingen hervat te worden. Tevens dient in de eerste maand volgend op de termijn van 3 maanden de achterstand in de betalingen één keer te worden voldaan. Het opschorten van de betaling heeft slechts zin als sprake is van een tijdelijk financieel probleem. Als sprake is van een structureel probleem, dan kan het matigen van de aflossing aan de orde zijn (§ 3.4).

Beleidsregel 9

Op een schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de debiteur kan de aflossing voor een periode van maximaal 3 maanden worden opgeschort. Na afloop van de vastgestelde termijn dient de opgelopen achterstand in één keer te worden voldaan.

3.4 Matigen van de aflossing

Het aflossingsbedrag, zoals medegedeeld in het terugvorderingsbesluit of zoals vastgesteld op grond van een minnelijke regeling, geldt als een opgelegde betalingsverplichting. Na een schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de debiteur kan de hoogte van de aflossing verminderd worden. Dit is slechts mogelijk als de draagkrachtberekening daar aanleiding toe geeft. In principe gaat het hier dus om een heronderzoek. Het verzoek dient daarom te worden afgedaan als een heronderzoek. Aangezien tijdens dit onderzoek de draagkracht van de debiteur opnieuw is onderzocht, kan er aanleiding zijn de datum van het reguliere heronderzoek te wijzigen.

Beleidsregel 10

Na een schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de debiteur kan onderzocht worden of er aanleiding is de aflossing te matigen. Het verzoek wordt op dezelfde wijze afgehandeld als een debiteurenheronderzoek.

3.5 Aanmaning

Op het moment dat de debiteur niet tijdig (binnen 6 weken na de terugvorderingbeschikking) aan de betalingsverplichting voldoet, wordt een aangetekende aanmaning verzonden met de mededeling de achterstand binnen 14 kalenderdagen alsnog te voldoen.

Beleidsregel 11

De klant voldoet tijdig aan zijn betalingsverplichting als hij zijn verplichting nakomt binnen 6 weken na ontvangst van de terugvorderingsbeschikking.

Als de debiteur niet tijdig aan zijn betalingsverplichting voldoet, wordt een aangetekende aanmaning verzonden met een betalingstermijn van 14 kalenderdagen. Na afloop van deze termijn zonder dat de betaling is voldaan, wordt het executietraject opgestart.

3.6 Executie

Als de debiteur een betalingsverplichting niet nakomt (na aanmaning), wordt het dossier overgedragen aan de medewerker Terugvordering en verhaal. Als deze constateert dat de incassoprocedure correct is verlopen, wordt een dwangbevel verzonden aan de debiteur. Voor het dwangbevel worden kosten in rekening gebracht bij de schuldenaar. Deze kosten zijn:

- een vast bedrag van € 36,- voor verschuldigde bedragen lager dan € 90,-;
- voor elke volle € 45,- die meer openstaat een bedrag van € 3,-;
- een dwangbevel kost maximaal € 10.140.

De bedragen worden jaarlijks in december aangepast.

Er wordt pas tot dwanginvordering overgegaan nadat het daaraan ten grondslag liggende besluit onherroepelijk is geworden, tenzij uit de omstandigheden blijkt dat directe invordering gewenst is.

Indien de belanghebbende niet bereid is tot het treffen van een minnelijke betalingsregeling, of een eerder opgelegde betalingsverplichting niet meer nakomt wordt het terugvorderingsbesluit tenuitvoergelegd door middel van:

- verrekening met de maandelijks verleende bijstand ingevolge de Wet werk en bijstand (WWB) of inkomensvoorziening ingevolge de Wet investeren in jongeren (WIJ), de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), op grond van artikel 6:127 van het Burgerlijk Wetboek of bij het ontbreken van deze mogelijkheid

- een executoriaal beslag overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g, behoudens artikel 479e lid 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Verrekening met de bijstand of inkomensvoorziening wordt gebaseerd op artikel 6:127 van het Burgerlijk Wetboek.

Voor deze vorm van verrekenen moet aan de navolgende vereisten worden voldaan:

- er moet een wederkerig schuldenaarschap bestaan. Het gaat hier om het over en weer voldoen van een schuld. De door de belanghebbende te ontvangen bijstand, inkomensvoorziening of uitkering en de ten onrechte verleende bijstand, inkomensvoorziening of uitkering worden beschouwd als de hier bedoelde wederkerige schuld;
- er moet gelijksoortigheid van schuld en prestatie zijn. Hieruit vloeit voort dat bijstand, inkomensvoorziening of uitkering alleen met bijstand, inkomensvoorziening of uitkering kan worden verrekend. Dit betekent dat een ten onrechte verleende bijstand, inkomensvoorziening of uitkering niet met bijvoorbeeld een WMO-vergoeding kan worden verrekend;
- er moet een bevoegdheid zijn om betaling van de vordering af te dwingen. Verrekening is een vorm van tenuitvoerlegging. Dit kan niet zonder executoriale titel. Het ten uitvoerleggen van deze titel gebeurt pas als de debiteur niet aan de (al dan niet minnelijk) vastgestelde betalingsverplichting voldoet;
- bij verrekening is de ISD gehouden aan de beslagvrije voet;
- verrekening kan alleen voor zover de uitkering voor beslag vatbaar is (dus bijvoorbeeld niet met bijzondere bijstand voor specifieke kosten).

Tenuitvoerlegging door middel van beslag vindt plaats conform de regels van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. De ISD heeft -evenals onder de Abw- de mogelijkheid van *vereenvoudigd derdenbeslag* op loon of uitkering. De procedure is als volgt:

1. De ISD stuurt met een kennisgeving een afschrift van het terugvorderingsbesluit naar degene van wie debiteur een periodieke uitkering ontvangt.
2. Hierin wordt de beslagvrije voet aangegeven.
3. De derde-beslagene moet de kennisgeving binnen 8 dagen voor gezien terugzenden aan de gemeente.
4. Door de terugzending is het beslag gelegd. De derde-beslagene wordt hiermee verplicht het voor beslag vatbare bedrag uit te betalen aan de ISD.
5. De ISD moet binnen 7 dagen na retourontvangst van de kennisgeving een afschrift van die kennisgeving aangetekend toezenden aan de debiteur. Als de ISD dit nalaat kan de debiteur de President van de rechtbank vragen het beslag op te heffen.

Beleidsregel 12

Indien de belanghebbende niet bereid is tot het treffen van een minnelijke betalingsregeling, of een eerder opgelegde betalingsverplichting niet meer nakomt wordt het terugvorderingsbesluit tenuitvoergelegd door middel van:

- verrekening met de maandelijks verleende bijstand ingevolge de Wet werk en bijstand of inkomensvoorziening ingevolge de Wet investeren in jongeren, de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), op grond van artikel 6:127 van het Burgerlijk Wetboek, of bij het ontbreken van deze mogelijkheid
- een executoriaal beslag overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g, behoudens artikel 479e lid 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
- Voor het dwangbevel worden de kosten in rekening gebracht bij de schuldenaar. De kosten zijn:
 - een vast bedrag van € 36,- voor verschuldigde bedragen lager dan € 90,-;
 - voor elke volle € 45,- die meer openstaat een bedrag van € 3,-;
 - een dwangbevel kost maximaal € 10.140.
 - De bedragen worden jaarlijks aangepast.

3.7 Rente en kosten

Als de belanghebbende in gebreke blijft met zijn betaling kan de vordering worden verhoogd met rente en kosten die worden gemaakt in verband met de terugvordering. Eventuele rente wordt berekend over de achterstallige termijnen, dan wel over het volledige openstaande saldo indien dit in zijn geheel invorderbaar is.

Het voeren van een renteadministratie is tijdrovend en om pragmatische redenen wordt daarom gekozen voor een andere methode om rente en kosten vast te stellen. Een algemeen geaccepteerde handelwijze is het hanteren van een percentage van 15% over de nog openstaande hoofdsom (met een minimum van € 45,38 en een maximum van € 680,67) conform de Invorderingswet, vermeerderd met de kosten van de betekening en de gerechtelijke tenuitvoerlegging.

Wanneer de belanghebbende de betalingsverplichting niet nakomt, dan dienen voor de genoemde vormen van dwanginvordering kosten te worden gemaakt. Deze kosten hebben betrekking op zowel verschuldigde rente als overige kosten van betekening en dergelijke. Deze kosten worden in beginsel vastgesteld op een vast percentage van de hoofdsom.

Beleidsregel 13

Als de belanghebbende in gebreke blijft met zijn betaling kan de vordering worden verhoogd met invorderingskosten ter hoogte van 15% van de nog openstaande hoofdsom, vermeerderd met de kosten van betekening en de gerechtelijke tenuitvoerlegging.

De invorderingskosten van 15% van de restant hoofdsom bedragen minimaal € 45,38 en maximaal € 680,67.

3.8 Afzien van (verdere) terugvordering

In het terugvorderingsproces kan op twee momenten worden afgezien van terugvordering. Ten eerste kan worden besloten om geen terugvorderingsbesluit te nemen. De vordering komt in dat geval niet tot stand. Ten tweede kan worden afgezien van verdere terugvordering in een later stadium. In het laatste geval is sprake van kwijtschelding.

Afzien van het nemen van een terugvorderingbesluit

In voorkomende gevallen kunnen er redenen zijn om in het geheel geen terugvorderingsbesluit te nemen. Dit kan enerzijds worden ingegeven door doelmatigheidsoverwegingen, in gevallen waarin de ten onrechte verleende bijstand, inkomensvoorziening of uitkering dermate laag is dat de kosten die de terugvordering met zich meebrengen hoger zijn dan de vordering (kruimelbedragen). Er wordt voor gekozen om hierbij een onderscheid te maken tussen fraude- en niet fraudeschulden.

Verder kunnen er in de individuele situatie *dringende redenen* zijn op grond waarvan van een terugvorderingsbesluit kan worden afgezien. Hiervan kan sprake zijn wanneer de vordering is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende en hem hiervan geen enkel verwijt kan worden gemaakt. Tevens zal in dat geval aannemelijk moeten zijn dat de belanghebbende niet kon weten dat hij ten onrechte bijstand, inkomensvoorziening of uitkering ontving. Verder kunnen sociale en financiële omstandigheden aanleiding vormen voor het onderkennen van dringende redenen.

In gevallen waarin eerst een herzienings- of intrekingsbesluit aan de orde is kan al van een dergelijk besluit worden afgezien wegens een dringende reden (zie beleidsregel 3). In dat geval is er ook geen grond tot het nemen van een terugvorderingsbesluit.

Beleidsregel 14

Als verrekening met VT niet mogelijk is wordt afgezien van het nemen van een terugvorderingsbesluit indien:

- bij een fraudevordering het terug te vorderen bedrag lager is dan € 100,00 netto;
- bij overige vorderingen het terug te vorderen bedrag lager is dan € 200,00 netto;
- daarvoor een dringende reden aanwezig is.

Het afzien van terugvordering in het eerstgenoemde geval blijft achterwege in geval van recidive binnen een periode van 2 jaar.

Kwijtschelding wegens schuldenproblematiek

Bij uitzichtloze schuldensituaties of in situaties waarbij de schuldenlast een terugkeer op de arbeidsmarkt bemoeilijkt, kan het noodzakelijk zijn een schuldregeling tot stand te brengen. Door gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de betreffende vordering kan wellicht wel een schuldregeling tot stand worden gebracht.

Besloten kan worden tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de teruggevorderde bijstand, inkomensvoorziening of uitkering indien:

- redelijkerwijs te voorzien is dat de belanghebbende niet kan voortgaan met het betalen van zijn schulden, en
- redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen, en
- de vordering van de ISD Midden-Langstraat wegens teruggevorderde bijstand, inkomensvoorziening of uitkering ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang.

Als de terugvordering van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering het gevolg is van verwijtbaar gedrag van de belanghebbende of als de vordering wordt gedekt door pand of hypotheek op een goed of goederen kan niet tot kwijtschelding worden overgegaan.

Aan het besluit tot het gedeeltelijk afzien van terugvordering of tot het gedeeltelijk afzien van verdere terugvordering moet de voorwaarde worden verbonden dat de schuldregeling ook daadwerkelijk tot stand wordt gebracht. Voornoemd besluit wordt ingetrokken als de betreffende schuldregeling niet binnen 12 maanden, nadat het besluit is bekendgemaakt, tot stand wordt gebracht. Verder wordt aan het besluit tot kwijtschelding de voorwaarde verbonden dat belanghebbende de juiste en volledige gegevens verstrekt en heeft verstrekt.

Beleidsregel 15

1. Op verzoek van de belanghebbende kan gedeeltelijk afgezien worden van terugvordering indien:
 - a. redelijkerwijs te voorzien is dat de belanghebbende niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden;
 - b. redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen, behoudens de in het tweede lid bedoelde, van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen; en
 - c. de vordering van de ISD Midden-Langstraat wegens teruggevorderde bijstand, inkomensvoorziening of uitkering ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang.
2. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van:
 - a. de terugvordering van bijstand, inkomensvoorziening of uitkering als gevolg van verwijtbaar gedrag van de belanghebbende;
 - b. vorderingen welke door pand of hypotheek op een goed of goederen zijn gedekt, behoudens voor zover zij niet op die goederen verhaald kunnen worden.
3. Het besluit tot het gedeeltelijk afzien van terugvordering of tot het gedeeltelijk afzien van verdere

terugvordering treedt niet in werking voordat een schuldregeling overeenkomstig het eerste lid tot stand is gekomen.

4. Het besluit tot het gedeeltelijk afzien van terugvordering of tot het gedeeltelijk afzien van verdere terugvordering wordt ingetrokken of ten nadele van de belanghebbende gewijzigd, indien:
 - a. niet binnen twaalf maanden nadat dat besluit is bekendgemaakt een schuldregeling tot stand is gekomen die voldoet aan de eisen, bedoeld in het eerste lid;
 - b. de belanghebbende zijn schuld aan de ISD niet overeenkomstig de schuldregeling voldoet; of
 - c. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

Kwijtschelding na het voldoen aan de betalingsverplichting

Afgezien kan worden van terugvordering of van verdere terugvordering, indien:

- de belanghebbende gedurende een vastgestelde periode aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;
- gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten; of
- een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost.

De beoordeling van de vraag of tot kwijtschelding kan worden overgegaan dient op *individuele gronden* plaats te vinden. Behoudens in geval van een leenbijstand, is het dus niet zo dat iedereen die 3 respectievelijk 5 jaar aan de aflossingsverplichtingen heeft voldaan automatisch zijn (restant)schuld krijgt kwijtgescholden. De individuele omstandigheden moeten hiertoe aanleiding geven.

Onderstaande voorbeelden van mogelijke individuele omstandigheden zijn niet limitatief en zijn slechts te beschouwen als een kader waarbinnen gedacht moet worden:

- (het ontbreken van) kansen op werk;
- indien wel werk is gevonden, het hebben van een inkomen dat niet uitgaat boven 110% van de van toepassing zijnde bijstands-, inkomensvoorzieningsnorm of netto uitkeringsgrondslag; hiermee wordt de armoedeval getemperd;
- de vermogenssituatie, met name het (volledig) ontbreken daarvan;
- de aanwezigheid van andere schulden;
- de te verwachten inkomenssituatie (bij AOW-ers is verbetering daarvan met zekerheid niet meer aan de orde);
- de aanwezigheid van extra uitgaven vanwege inwonende, tot het gezinsverband behorende kinderen;
- het hebben van een ziekte met een korte levensverwachting.

Indien op individuele gronden géén aanleiding bestaat tot het afboeken van de gehele restantschuld, kan de belanghebbende die 3 respectievelijk 5 jaar aan zijn aflossingsverplichting heeft voldaan in ieder geval wel worden voorgesteld de restant schuld af te kopen. In dat geval dient minimaal 50% van de (restant)vordering in één keer te worden voldaan en dient de belanghebbende aantoonbaar serieuze pogingen te hebben ondernomen aan zijn verplichtingen te voldoen. Ook hier geldt weer een kosten/batenafweging: levert afkoop meer op dan voortzetting van de incasso?

Als er meer dan één vordering bestaat, wordt elke vordering *afzonderlijk* beoordeeld met betrekking tot de vraag of kwijtschelding mogelijk is, dan wel tot afkoop kan worden overgegaan.

Beleidsregel 16

1. Besloten kan worden van terugvordering of van verdere terugvordering af te zien, indien de belanghebbende:
 - a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;
 - b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de verschuldigde

- invorderingskosten en de kosten van betekening en de gerechtelijke tenuitvoerlegging alsnog heeft betaald;
- c. gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten; of
 - d. een bedrag overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost, voor zover daarmee de totale betalingsverplichting over 5 jaar wordt gehaald.
2. De in het eerste lid, onderdeel a en b, genoemde termijn is drie jaar, indien:
 - a. het gemiddeld inkomen van de belanghebbende in die periode de beslagvrije voet, bedoeld in de artikelen 475c en 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, niet te boven is gegaan; en
 - b. de terugvordering niet het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenverplichting zoals bedoeld in artikel 17 lid 1 WWB, artikel 44, lid 1 WIJ, artikel 13, lid 1 IOAW/IOAZ of de artikel 30c, lid 2 en 3 van de Wet Suwi.
 3. Het eerste lid is niet van toepassing op vorderingen die door pand of hypotheek op een goed of goederen zijn gedekt, behoudens voor zover zij niet op die goederen verhaald kunnen worden.

4. Heronderzoeken

4.1 Frequentie heronderzoeken

Er worden termijnen gesteld voor het houden van periodieke debiteurenonderzoeken. Bij het bepalen van de termijnen van de onderzoeken zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De onderzoekstermijn is afhankelijk van de 'soort vordering';
- De frequentie van de onderzoeken moeten een wezenlijke bijdrage leveren aan het verkorten van de incassoperiode;
- Door de frequentie van de onderzoekstermijnen lager vast te stellen wordt ruimte gecreëerd voor een actief incassobeleid bij debiteuren die niet of niet voldoende meewerken aan de terugbetaling van een vordering.

Bij het vaststellen van de termijnen is een onderscheid gemaakt tussen incasso-onderzoeken en verhaalsonderzoeken. Bij verhaalsonderzoek wordt bij de aanvang van de uitkering en daarna periodiek bepaald of de onderhoudsplichtige een verhaalsbijdrage kan voldoen. Indien de onderhoudsplichtige de opgelegde verhaalsbijdrage correct en tijdig voldoet, dan wordt elke 24 maanden een heronderzoek gepland naar de draagkracht van de onderhoudsplichtige. Op het moment dat de onderhoudsplichtige niet de opgelegde bijdrage voldoet, wordt het executietraject opgestart.

De hierna genoemde termijnen, zijn termijnen die in het algemeen worden gehanteerd. In individuele gevallen kan er aanleiding zijn een afwijkende kortere termijn voor te stellen. Het is aan de medewerker terugvordering en verhaal deze termijn te bepalen. Voorbeelden van situaties waarin een afwijkende termijn aan de orde kan zijn:

- Verwachte stijging van de inkomsten binnen afzienbare termijn;
- Volledig aflossing van een schuld op korte termijn waardoor de draagkracht toeneemt;
- Alleenstaande wordt alleenstaande ouder.

Voor de debiteurenonderzoeken worden de volgende termijnen gehanteerd:

1. Vorderingen, die binnen 5 jaar kunnen worden afgelost

Indien de totale vordering op basis van de vastgestelde aflossingscapaciteit binnen 5 jaar kan zijn afgelost, vindt geen nieuw tussentijds onderzoek plaats. De termijn van 5 jaar vangt aan op de dag dat de aflossingscapaciteit voor het eerst wordt vastgesteld en eindigt 5 jaar later.

2. Fraudevorderingen

Elke twee jaar vindt een onderzoek plaats naar de betalingscapaciteit.

3. Overige vorderingen

Bij deze vorderingen vindt het onderzoek een keer per 3 jaar plaats.

4.2 Het heronderzoek

Toezending vragenformulier

Voor de herbeoordeling van de draagkracht wordt aan de debiteur een vragenformulier toegezonden met het verzoek dit met de gevraagde gegevens binnen 7 kalenderdagen terug te zenden. Daarbij wordt gewezen op de bijzondere inlichtingenplicht inzake terugvordering en verhaal (artikel 60 lid 1 WWB, artikel 56, lid 1 WIJ). De IOAW resp. IOAZ kennen een dergelijk artikel niet.

Geen vragenformulier wordt toegezonden aan de debiteur:

- die nog klant is;

- die geen klant meer is en wiens schuld enkel het gevolg is van verstrekte bijstand in de vorm van een geldlening zolang hij zich aan zijn betalingsverplichtingen houdt;
- die failliet verklaard is of onderworpen is aan een schuldsaneringsregeling krachtens de WSNP;
- die onvindbaar is;
- die op grond van de huidige aflossingsregeling zijn gehele schuld binnen 3 jaar zal hebben terugbetaald, zolang hij zich aan zijn betalingsverplichting houdt.

4.3. Nieuw besluit

Voorkomen moet worden dat een beperkte verandering in de draagkracht van de belanghebbende leidt tot een nieuw besluit met de mogelijkheid van bezwaar en beroep en de nodige administratieve handelingen. Een reële inkomensverbetering die aanleiding geeft tot herziening van de eerder vastgestelde draagkracht wordt daarom pas aanwezig geacht als de draagkracht met 15% of meer met een minimum van € 40,- per maand is toegenomen.

Beleidsregel 17

De betalingsverplichting van de debiteur wordt herzien bij een wijziging van de draagkracht met 15% of meer met een minimumbedrag van € 40,- per maand.